

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.021 Англійська мова і література

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практична граматики
Викладач (-і)	Лісовська Інна Володимирівна (1,2 семестри); Дойчик Оксана Ярославівна (3, 4 семестри).
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-69 (Лісовська І.В.), 096 385 61 19 (Дойчик О.Я.)
Е-mail викладача	inna.lisovska@pnu.edu.ua oksana.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	12 кредитів ЄКТС, 360 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/153fa40aeb90bf4f1605
Консультації	понеділок 13.20-14.40 (Лісовська І.В.), (або на платформі zoom за лінком: https://us04web.zoom.us/j/3135948579?pwd=ZWdzUGJIRGppOHF4aVN4SWM4RHRndz09 понеділок 15.00 (Дойчик О.Я.) (або на платформі zoom за лінком: https://us04web.zoom.us/j/8708329599?pwd=M0tsMFBIZkwwdkVBRzZ3eXhyNy9vQT09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є основні граматичні вміння і навички, які є передумовою адекватного використання англійської мови в усному і писемному мовленні. Курс формує практичне вміння використовувати широкий спектр лексико-граматичних засобів мови для успішного спілкування англійською мовою, співвідносити граматичні закономірності рідної і іноземної мови для використання цих навичок при виконанні перекладних вправ з української мови на англійську і навпаки, сприяє розвитку професійних навичок вживання граматичних структур англійської мови в усному спілкуванні та збагаченню загального лінгвістичного досвіду студентів для подальшого вдосконалення ними своїх лексико-граматичних вмінь і навичок.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є забезпечення студентів знаннями з основних розділів граматики сучасної англійської мови, зокрема морфології і синтаксису.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є сформувати вміння використовувати граматичні засоби англійської мови, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні види, форми, відмінки, значення повнозначних частин англійської мови; - видо-часові форми активного і пасивного станів дієслова, схеми переведення прямої мови у непряму, узгодження часів; модальні дієслова базові та з відтінками значень; правила вживання артикля з іменниками різних семантичних груп; - англійські розповідні (стверджувальні, питальні, заперечні), спонукальні речення із правильним розташуванням і узгодженням усіх членів речення; - неособові форми дієслова; - форми умовного способу на позначення реальної та нереальної умови. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність

Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК.2 Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня

Фахові компетентності:

ФК.1 Мовно-комунікативна компетентність:

здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі;

здатність формувати і розвивати в учнів іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності

ФК.15 Рефлексивна компетентність:

здатність здійснювати моніторинг власної навчальної/педагогічної діяльності і визначати індивідуальні навчальні/професійні потреби.

Результати навчання:

ПРН 2. Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовами усно і письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній та професійній діяльності.

ПРН 7. Знати норми рідної та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів, вміти їх застосовувати у практичній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН 19. Організувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
практичні заняття	120
самостійна робота	240

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
1-4	014 Середня освіта	1-2	В

Тематика навчальної дисципліни

Семестр 1

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Граматична структура англійської мови 1. Синтетичні та аналітичні мови;		2	4

2. Порядок слів у простому поширеному реченні; 3. Типи питальних речень; 4. Спонукальні речення; 5. Частини мови, їхня загальна класифікація та функціонування у реченні.			
Тема 2. Дієслово та його формально-граматичні ознаки 1. Правильні і неправильні дієслова; 2. Правопис і вимова дієслів із закінченнями “s/es”, “ed”, “ing”		2	4
Тема 3. Активний стан дієслова. Видо-часові форми групи Indefinite/Simple (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 4. Видо-часові форми групи Continuous/Progressive (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 5. Видо-часові форми групи Perfect (значення, вживання, утворення присудкових форм)		4	8
Тема 6. Видо-часові форми групи Perfect Continuous (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 7. Порівняння видо-часових форм активного стану (минулий неозначений і минулий тривалий, теперішній доконаний і минулий неозначений, доконані і доконано-тривалі часи)		4	8
Тема 8. Пасивний стан дієслова (видо-часові форми, об'єкт і суб'єкт дії, прийменники “by”, “with”)		4	8
Тема 9. Пряма і непряма мова		4	4
Тема 10. Узгодження часів 1. Темпоральна послідовність, 2. Переклад українською мовою.		4	6
ЗАГ.:		30	60
Тематика навчальної дисципліни Семестр 2			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Базові модальні дієслова (фізична і розумова здатність до виконання дії, дозвіл, порада, необхідність, заборона тощо)		2	8
Тема 2. Еквіваленти модальних дієслів. Модальні дієслова у непрякій мові.		2	8
Тема 3. Модальні дієслова з різними відтінками значень (можливість, (не)впевненість, припущення, імовірність, бажаність, сумнів тощо)		4	8
Тема 4. Іменник 1. Поняття (не)злічуваності, однини і множини, 2. Партитивні конструкції, відмінки, рід.		4	8
Тема 5. Артикль. 1. Система артиклів та їхнє значення.		8	12

2. Вживання артиклів із загальними іменниками. 3. Вживання артиклів із абстрактними та речовинними іменниками. 4. Вживання артиклів із географічними та власними назвами (особовими іменниками), а також іншими власними іменами (історичними об'єктами, подіями, назвами газет тощо).			
Тема 6. Займенник (види, значення і граматичні особливості)		2	6
Тема 7. Прикметник. Прислівник. 1. Прості і складені форми прикметника 2. Ступені порівняння прикметників 3. Порівняльні конструкції, підсилення вищого ступеня. 4. Прислівник (поділ за словотворчою структурою, класифікація) 5. Ступені порівняння прислівника.		4	6
Тема 8. Числівник 1. Кількісні і порядкові числівники 2. Прості, похідні і складені числівники 3. Дати; 4. Одиниці виміру ваги, довжини, рідини.		4	4
ЗАГ.:		30	60
Тематика навчальної дисципліни Семестр 3			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Безособові форми дієслова. Інфінітив. 1. Форми інфінітива. 2. Синтаксичні функції інфінітива. 3. Вживання інфінітива з часткою 'to' та без. 4. Дієслово + Інфінітив 5. Прикметник + Інфінітив. 6. Іменник + Інфінітив. 7. Інфінітивна конструкція з прийменником 'for'. 8. Складний додаток з Інфінітивом. 9. Складний підмет з Інфінітивом. 10. Інфінітив у непрямій мові.		12	22
Тема 2. Герундій. 1. Форми герундія. Синтаксичні функції герундія. 2. Дієслово + Герундій. 3. Дієслівні фрази + прийменник + герундій. 4. Іменник + герундій. 5. Прикметник + герундій 6. Герундій vs. Інфінітив		8	14
Тема 3. Дієприкметник. 1. Дієприкметник I. Форми дієприкметника I. 2. Синтаксичні функції дієприкметника. 3. Віддієслівний іменник vs. Герундій vs. Дієприкметник I. 4. Дієприкметник II та його синтаксичні функції.		10	24

5. Дієприкметники I і II у функції означення.																			
6. Складний додаток з Дієприкметником I.																			
7. Складний підмет з Дієприкметником I.																			
8. Дієприкметникові конструкції.																			
ЗАГ.:			30	60															
Тематика навчальної дисципліни																			
Семестр 4																			
Тема		кількість год.																	
		лекції	заняття	сам. роб															
Тема 1. Спосіб дії як категорія дієслова.			18	40															
1. Спосіб дії і модальність.																			
2. Дійсний спосіб. Наказовий спосіб.																			
3. Умовний спосіб Conditional Mood.																			
4. Умовний спосіб Subjunctive I.																			
5. Умовний спосіб Subjunctive II.																			
6. Умовний спосіб Suppositional Mood																			
Тема 2. Речення умови			12	20															
1. Реальна умова. Проблематична умова.																			
2. Нереальна умова (теп.ч. і мин. ч.)																			
3. Змішані типи умовних речень. Сполучники в реченнях умови.																			
ЗАГ.:			30	60															
7. Система оцінювання навчальної дисципліни																			
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ПНУ ім. В.Стефаника» (переглянути). Аудиторна робота становить максимум 45 балів, бал за тематичні контрольні роботи становить 45 балів (3 тематичні контрольні, по 15 балів за кожну), бал за самостійну роботу – 10.																		
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено:</p> <p>тренувальні контрольні роботи (письмовий переклад і тестування) на кожному практичному занятті;</p> <p>три тематичні контрольні роботи (письмовий переклад обсягом по 20 ситуацій/речень) по 15 балів за кожну</p> <p>тестування для контролю самостійної роботи (10 балів)</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання письмового перекладу</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Оцінка виконання завдання</th> <th style="text-align: center;">Бали</th> <th style="text-align: center;">Дескриптори Обсяг – 20 ситуацій/речень</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Відмінно</td> <td style="text-align: center;">14-15</td> <td>Зміст вихідного тексту (ситуацій/речень) відтворений точно; допущено 1-3 граматичні помилки</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Добре</td> <td style="text-align: center;">11-13</td> <td>При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є незначні неточності; допущено 4-7 граматичних помилок</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Задовільно</td> <td style="text-align: center;">8-10</td> <td>При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є значні неточності, пропущені уривки; допущено 8-12 граматичних помилок</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Незадовільно</td> <td style="text-align: center;">5-7</td> <td>При відтворенні змісту вихідного тексту</td> </tr> </tbody> </table>				Оцінка виконання завдання	Бали	Дескриптори Обсяг – 20 ситуацій/речень	Відмінно	14-15	Зміст вихідного тексту (ситуацій/речень) відтворений точно; допущено 1-3 граматичні помилки	Добре	11-13	При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є незначні неточності; допущено 4-7 граматичних помилок	Задовільно	8-10	При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є значні неточності, пропущені уривки; допущено 8-12 граматичних помилок	Незадовільно	5-7	При відтворенні змісту вихідного тексту
Оцінка виконання завдання	Бали	Дескриптори Обсяг – 20 ситуацій/речень																	
Відмінно	14-15	Зміст вихідного тексту (ситуацій/речень) відтворений точно; допущено 1-3 граматичні помилки																	
Добре	11-13	При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є незначні неточності; допущено 4-7 граматичних помилок																	
Задовільно	8-10	При відтворенні змісту вихідного тексту (ситуацій/речень) є значні неточності, пропущені уривки; допущено 8-12 граматичних помилок																	
Незадовільно	5-7	При відтворенні змісту вихідного тексту																	

			(ситуацій/речень) є значні неточності, пропущені уривки або цілі речення, переклад здійснено дослівно; допущено 13-15 граматичних помилок
	Погано	1-4	Зміст вихідного тексту (ситуацій/речень) не відтворено; допущено значну кількість граматичних помилок. Студент/ка не володіє навичками перекладу, не засвоєно граматичний матеріал
Практичні заняття	<p>Оцінюється робота на усіх практичних заняттях за національною шкалою (усні відповіді та письмові тренувальні контрольні роботи) за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» – здобувачі освіти міцно засвоїли матеріал, вміють граматично правильно будувати висловлення, вільно використовують набуті знання з граматики в усній і писемній комунікації, при виконанні різноманітних практично зорієнтованих завдань, демонструють високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувачі освіти добре засвоїли матеріал, володіють основними навичками граматично правильної побудови усних і писемних висловлень, але припускаються певних неточностей і похибок при виконанні практичних завдань;</p> <p>«задовільно» – здобувачі освіти в основному опанували знання з навчальної дисципліни, більш-менш орієнтуються в граматичних конструкціях, але недостатньо правильно будують висловлення, допускають помилки при виконанні письмових завдань, демонструють недостатньо стабільне засвоєння практичних навичок;</p> <p>«незадовільно» – здобувачі освіти не опанували навчальний матеріал дисципліни, не вміють граматично правильно будувати речення, виконують письмові й усні завдання, допускаючи значну кількість помилок, практичні навички не сформовані.</p> <p>Максимальна кількість 45 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 9.</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю: залік; Форма задачі: комбінована.</p>		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, тематичних контрольних робіт, самостійної роботи. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів).</p> <p>При виставленні рейтингового підсумкового балу враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.</p> <p>Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.</p> <p>На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять.</p>			

У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном № 3, студенти користуються правом повторного її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS» ([переглянути](#)).

Студенти, які навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цим положенням можна за <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

8. Рекомендована література

1. English Grammar: Reported Speech/ Passive Voice. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів I курсу англійського відділення / [уклад. Е.С. Мінцис, Ю.Б. Мінцис, Т.Л. Марчук]. Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
2. English Grammar: Tenses in the Active Voice. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів I курсу англійського відділення / [уклад. Е.С. Мінцис, Ю.Б. Мінцис, Т.Л. Марчук]. Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
3. Modal Verbs: Theory and Practise. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів 1-3 курсів англійського відділення / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
4. Moods: Theory and Practise: навчально-методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів 2-3 курсів англійського відділення денної та заочної форм навчання. / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
5. Verbals: Theory and Practise: навчально-методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів 2-3 курсів англійського відділення денної та заочної форм навчання (видання 2-ге, доповнене і перероблене). / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
6. Практикум з граматики сучасної англійської мови: модальні дієслова [навчально-методичний посібник для студентів I-II курсів / О.А. Дерев'янка, Л. М. Ікалюк,

- А.А. Тронь]. – [видання 3-е, перероблене і доповнене]. – Івано-Франківськ: НАІР, 2012. (бібліотека ПНУ)
7. Черноватий Л.М. Практична граматики англійської мови з вправами [посібник для студентів вищих закладів освіти]: у 2 т. / Л.М. Черноватий, В.І. Карабан, І.Ю. Набокова та ін. – Вінниця: Нова книга, 2006. (бібліотека ПНУ)
  8. Alexander, L.G. Longman Advanced Grammar [Reference and Practice] / L.G. Alexander. – [13th impression]. – Longman, 2007.
(http://www.e4thai.com/e4e/images/pdf2/longman_advanced_grammar.pdf)
  9. Longman Advanced Learner's Grammar [a self-study reference & practice book with answers]. [ed. by Mark Foley & Diane Hall]. PEL, 2003
(<https://epdf.pub/longman-advanced-learners-grammar.html>)
  10. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. [ed. by D. Biber, S. Conrad, G. Leech]. PEL, 2002 (<https://epdf.pub/longman-advanced-learners-grammar.html>)
  11. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Workbook. [ed. by D. Biber, S. Conrad, G. Leech]. PEL, 2002 <https://bayanebartar.org/file-dl/library/IELTS3/Longman-Student-grammar-Workbook.pdf>
  12. Swan, M. Practical English Usage. Oxford University Press, 2005.
(https://www.academia.edu/108943633/Practical_English_Usage).

Викладачі: Дойчик О.Я., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології
Лісовська І.В., асистент кафедри англійської філології